

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Механіко-машинобудівний

(факультет)

Кафедра конструювання, технічної естетики і дизайну
(повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня бакалавра

(бакалавра, спеціаліста, магістра)

Студента Ткаченка Олександра Павловича

(ПІБ)

академічної групи 132-22ск-2

(шфр)

спеціальності 132 Матеріалознавство

(код і назва спеціальності)

спеціалізації _____

(за наявності)

за освітньо-професійною програмою _____

(офіційна назва)

«Промислова естетика і сертифікація матеріалів та виробів»

на тему Обґрунтування параметрів відбійно-вихрового класифікатора з вибором матеріалу виготовлення лопатей

(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Довгаль Д.О.			
розділів:				
Аналіз стану питання та постановка задач роботи	Довгаль Д.О.			
Функціональний аналіз та моделювання об'єкта розробки	Довгаль Д.О.			
Інженерно-технологічний	Ротт Н.О.			
Експлуатаційний	Федоряченко С.О.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Гаркавенко Д.В.			

Дніпро
2025

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
**конструювання, технічної
естетики і дизайну**
(повна назва)

_____ Федоряченко С.О.
(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню _____ бакалавра
(бакалавра, магістра)

студенту Ткаченку Олександр Павловичу академічної групи 132-22ск-2
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 132 Матеріалознавство
спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою «Промислова естетика і сертифікація матеріалів та виробів»

на тему Обґрунтування параметрів відбійно-вихрового класифікатора з вибором матеріалу виготовлення лопатей

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 14.05.2025р. №369-с.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Аналіз стану питання та постановка задач роботи	Аналіз стану питання та постановка задач роботи	20.05.2025
Функціональний аналіз та моделювання об'єкта розробки	Проведення функціонально-вартісного аналізу елементів відбійно-вихрового класифікатора. Провести інженерні розрахунки для визначення діючих навантажень на лопаті класифікатора. Моделювання та аналіз НДС за допомогою МСЕ.	05.06.2025
Інженерно-технологічний	обґрунтувати вибір раціонального матеріалу для виготовлення лопатей	15.06.2025
Експлуатаційний	Визначення видів та методів контролю лопатей відбійно-вихрового класифікатора	20.06.2023

Завдання видано _____ Довгаль Д.О.
(підпис керівника) (прізвище, ініціали)

Дата видачі 14.05.2025

Дата подання до екзаменаційної комісії 25.06.2025

Прийнято до виконання _____ Ткаченко О.П.

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 76 с., 52 рис., 12 табл., 18 джерел.

ВІДБІЙНО-ВИХРОВИЙ КЛАСИФІКАТОР, ЗНОС ЛОПАТЕЙ,
НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНИЙ СТАН, ЗНОСОСТІЙКІ МАТЕРІАЛИ,
МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.

Об'єкт розроблення – проектування та виготовлення лопатей відбійно-вихрового класифікатора із зносостійких матеріалів.

Мета роботи – підвищення довговічності лопатей відбійно-вихрового класифікатора за рахунок використання зносостійких матеріалів.

У вступі описано призначення відбійно-вихрового класифікатора, його конструкцію та принцип роботи. Обґрунтовано перелік завдань для досягнення мети дипломного проекту.

У розділі функціонального аналізу та моделювання об'єкта розробки, виконано функціонально-вартісний аналіз відбійно-вихрового класифікатора. По результатам аналізу було обрано лопаті класифікатора для модернізації. Створено 3д-модель відбійно-вихрового класифікатора за допомогою програмного забезпечення Autodesk Fusion 360, були виконані розрахунки на міцність. За допомогою силового розрахунку знайдено вхідні навантаження на лопаті.

У технологічному розділі досліджено матеріали, які використовуються в відбійно-вихрових класифікаторах та рекомендовано використання зносостійких матеріалів. Проведено аналіз мікроструктури сталі.

Наукова новизна – зменшення експлуатаційних витрат за рахунок збільшення термінів експлуатації між ремонтами лопатей відбійно-вихрового класифікатора із зносостійких матеріалів.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ СТАНУ ПИТАННЯ ТА ПОСТАНОВКА ЗАДАЧ РОБОТИ....	7
1.1 Конструкції повітряних сепараторів	7
1.1.1 Повітряно-прохідні сепаратори.....	8
1.1.2 Циркуляційні сепаратори	11
1.2. Точність поділу на фракції.....	17
1.3 Розрахунок основних параметрів сепаратора	19
1.4 Причини руйнування лопатей відбійно-вихрового класифікатора	20
1.5 Постановка задачі.....	23
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ОБ'ЄКТА РОЗРОБКИ.....	24
2.1 Функціонально-вартісний аналіз.....	24
2.2 Моделювання об'єкта розробки	29
2.3 Аналіз вихідного навантаження на лопаті відбійно-вихрового класифікатора	35
2.4 Розрахунок МСЕ об'єкта розробки	40
2.6 Висновки з 2 розділу.....	42
РОЗДІЛ 3. ІНЖЕНЕРНО ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗДІЛ	44
3.1 Загальна характеристика зносостійких сталей	44
3.2 Механічні властивості сталь 110М13Л.....	44
3.3 Мікроструктура сталі 110Г13Л.....	48
3.4 Зварюваність сталі 110Г13Л	49
3.5 Висновки з 3 розділу.....	51
4 РОЗДІЛ. ЕКСПЛУАТАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ.....	52
4.1 Порядок проведення сертифікаційних випробувань.....	52
4.2 Контроль якості зварювальних швів за допомогою ультразвукового дефектоскопа	54
4.3 Контроль твердості поверхневого шару лопаті.....	60
4.3 Висновки з 4 розділу.....	63
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	65

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Funktionskosten-Analyse – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://meport.net/index.php?content=/.lo_met_mngt/method_body_short_info.php&met_hodId=a8decbfbfdeb007ed552d5143c947dcd&versionId=ae196ca4f4a36406db9f3beb2c852ba7&displayMode=show (Дата звернення 15.06.2025)
2. Fusion 360: Tutorial: Shape optimization analysis – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://help.autodesk.com/view/fusion360/ENU/?guid=SIM-SHAPE-OPTIMIZATION> (Дата звернення 15.06.2025)
3. Zhao H., Liu X., Wang J. Wear behavior of high manganese steel under impact–abrasive conditions // *Wear*. – 2021. – Vol. 476. – Article 203700. DOI: 10.1016/j.wear.2021.203700.
4. Дефектоскопи ультразвукові NOVOTEST УД-1 [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <https://novotest.ua/ultrazvukovye-tolshinometry/defektoskop-ultrazvukovoy-ud-1.html>. (Дата звернення 15.06.2025)
5. ДСТУ EN 12513:2018. Виливки з марганцевистої сталі. – Київ : ДП "УкрНДНЦ", 2018. – 24 с.
6. Застосування методу кінцевих елементів у вирішенні завдань прикладної механіки [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: https://www.researchgate.net/publication/273699553_Primenenie_metoda_konecnyh_elementov_v_resenii_zadac_prikladnoj_mehaniki; (Дата звернення 15.06.2025)
7. Застосування МСЕ до вирішення завдань механіки деформованого твердого тіла [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.bibl.mngasu.ru/electronicresources/uch-metod/physics/847226.pdf>; (Дата звернення 15.06.2025)
8. Мацюк І.М. Аналіз плоского важільного механізму. Методичні вказівки до виконання домашнього завдання з ТММ для студентів, що навчаються за освітньою програмою «Промислова естетика і сертифікація виробничого обладнання» спеціальності 132 «Матеріалознавство» / І.М. Мацюк, Е.М. Шляхов; Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2019. – 40 с.

9. Сертифікація продукції в Україні [Електроний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ukrcert.com/sertifikatsiya-produktsii-v-ukraine-ukrsepro;> (Дата звернення 15.06.2025)

10. Ультразвукова дефектоскопія [Електроний ресурс] / Спосіб доступу: [https://ru.wikipedia.org/wiki/;](https://ru.wikipedia.org/wiki/)(Дата звернення 15.06.2025)